

APSILANKĖME PANEMUNĖS PILYJE

Vasario 11 d. visi norintys buvo pakviesti apsilankyti restauruojamoje Panemunės pilyje (Jurbarko r.), kad galėtų sužinoti ir pamatyti vykdomo ES projekto „Panemunės pilies pietinio korpuso tvarkybos darbai ir pritaikymas visuomenės reikmėms“ vieno iš darbų etapų rezultatus. Kadangi pilies kompleksas yra unikalus paveldo objektas ir jo tvarkyba bei pritaikymu rūpinasi Vilniaus dailės akademija, šios aukštosios mokyklos Paminklotvarkos katedros studentai ir dėstytojai džiaugėsi galėdami dalyvauti pilies apžiūroje ir diskusijoje dėl kai kurių muziejinių erdvių sutvarkymo bei ekspozicijos pobūdžio pasirinkimo. Tokios diskusijos, rengiamos realiuose komplikuotuose objektuose, vėliau padeda kryptingiau formuluoti būsimų restauratorių studijų užduotis ir seminarų, kursinių ar baigiamųjų darbų temas.

Šiame susitikime daugiausiai dėmesio buvo skirta ansamblio pietinio korpuso pirmajame aukšte pagal archeologinių ir architektūrinių tyrimų duomenis rekonstruojamai virtuvės patalpai aptarti. Apie tai pirmoje, teorinėje, susitikimo dalyje kalbėjęs VDA Rektoriaus pavaduotojas ūkio reikalams, projekto vadovas Virgilijus Kireilis pateikė duomenų apie finansines galimybes. Restauravimo darbų specifika aptarė Paminklotvarkos katedros dėstytoja ir projektavimo darbų Panemunės pilyje koordinatore Vidutė Povilauskaitė. Lektorė parodė įvairių Europos pilių istorinių virtuvių rekonstravimo ir pritaikymo muziejinei edukacijai galimybes bei paaiškino pristatytą pavyzdžių ir Panemunės pilies analogiškų patalpų panašumus bei skirtumus, taip parengdama dalyvius diskusijai, kuriai argumentų dar buvo pateikta nuvedus ir parodžius pačias rekonstruojamas virtuvės erdves.

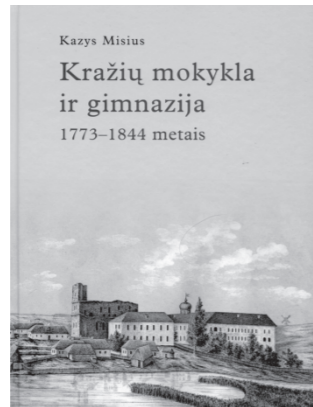
Tikintis, kad pilies virtuvės ekspozicija domėsis ir ją po atkūrimo norės apžiūrėti patys įvairiausi žmonės, diskusijoje buvo laukiama skirtingų nuomonių ir požiūrių, kad būtų galima į juos atsivėlyti ir pasirinkti tiek finansine, tiek ir estetinė bei edukacine prasme priimtinesias variantas. Savo vizijas išsakė vietos bendruomenės nariai, muziejininkai, paveldosaugininkai, dailės istorikai ir restauratoriai. Buvo pademonstruotos modernios ekspozicijos vizualizacijos galimybės.

Norisi tikėti, kad vasario pradžioje įvykęs renginys buvo įdomus ir naudingas ne tik jį atvykusiems klausytojams, bet ir patiems sumanytojams, t. y. projekto vykdytojams, turintiems skubiai apsispręsti dėl diskutuotinių virtuvės įrangos detalių, nes darbus pabaigti tikimasi jau šią vasarą. Nežinau kaip kitus, bet pastarosios trumpos žinutės autorę tikrai pavyko suintriguoti dar kartą apsilankyti Panemunėje ir pamatyti įvykusios diskusijos bei titaniškos pilyje dirbančių žmonių veiklos rezultatus.

Dalia Klajumienė

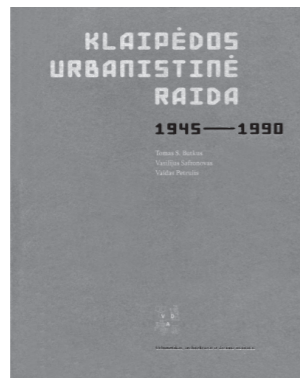

KNYGOS

Kazys Misius
Kražių mokykla ir gimnazija 1773–1844 metais. V., 2015
Dailininkas *Martynas Gintalas*

Monografijoje, remiantis gausiais šaltiniais iš Lietuvos ir Lenkijos archyvų, apžvelgiama Kražių mokyklos ir gimnazijos istorija nuo jėzuitų ordino panaikinimo (1773) iki jos iškėlimo į Kauną 1844 m. Nušviečiami trys mokyklos laikotarpiai: Edukacinės komisijos (1774–1797), Kolainių karmelitų (1797–1817) ir gimnazijos (1817–1844). Aptariamos mokymo programos, mokyklos biblioteka, rinkiniai, mokinių teatras, mokinių priešinimasis carizmo politikai, įvairių istorinių įvykių pasekmės mokyklai, daug dėmesio skirta M. Valančiaus mokytojavimui Kražiuose, pateikiami mokinių sąrašai. Priede skelbiamas 1797 m. Kražių kolegijos inventorių ir jo 1808 m. patikra. Tai serijos „Žemaičių praeitis“ 17-oji knyga.

Tomas S. Butkus, Vasilijus Safronovas, Vaidas Petrusis
Klaipėdos urbanistinė raida 1945–1990. V., 2015

VDA Urbanistikos, architektūros ir dizaino institute parengta monografija, kurioje pirmąsyk Lietuvoje skelbiama susisteminta medžiaga apie Klaipėdos miesto planavimą ir projektavimą sovietiniais metais. Atskleidžiama, kaip buvo formuotas vienintelis respublikoje aiškaus linijinio plano miestas ir kaip šiandien jau sunkiai įsivaizduojamomis projektavimo ir statybos sąlygomis gebėta sukurti savitus urbanistinius darinius bei klaidingai architektūros stilių. Knyga gausiai iliustruota svarbiausiais Klaipėdos pokyčiais kelis dešimtmečius kruopščiai fiksavusių fotografų nuotraukomis, projektavimo dokumentų reprodukcijomis, schemomis.

Meno celės. V., 2015
Sudarytoja *Laima Spelskienė*
Dailininkė *Aušra Lisauskienė*

Jau tradiciniu tapęs leidinys, supažindinantis su 2015 m. VDA magistrantūros studijas baigusių autorių darbais – ateities dailės, dizaino ir architektūros vizijomis, kurios buvo eksponuojamos praėjusios „Kultūros nakties“ metu ir knygos pavidalu toliau tęsia savo kelionę. „Jaunųjų talentų siekis būti matomais ir suprastais Vilniaus dailės akademijos poveikio erdveje realizuojamas nuolat bendraujant ir bendradarbiaujant su dabarties ir ateities meno pasaulio lyderiais – tiek studentais, tiek ir dėstytojais“, – rašoma rektorius įžangoje.

KAIP SUPRASTI ŽENKLUS

Kaip suprasti ženklus. V., 2015
Sudarytojas *Alydas Klimas*

Pagal 1989 m. Londone išleistą A. Frutiger veikalą „Sings and symbols: Their Design and Meaning“ parengta metodinė priemonė aukštųjų mokyklų studentams.

2015 m. gražiausių knygų konkurse, teminėje Meno leidinių grupėje premija įvertinta dailininkė Sigutė Chlebinskaitė už knygą „Liudas Truikys. Vizijos/Visions“/Sudarė Edmundas Gedgaudas ir Živilė Ambrasaitė (VDA leidykla, Lietuvos teatro, muzikos ir kino muziejus, UAB Standartų spaustuvė). Vienas iš diplomų skirtas dailininkei Agnei Dautartaitėi-Krutulei už knygą „Amber“/Sudarė Virginija ir Kazimieras Mizgiriai (VDA leidykla, UAB „Gintaro galerija“, UAB BALTO print). Lietuvos dailininkų sąjungos premija paskirta Agnei Dautartaitėi-Krutulei už knygą „Birutė Stulgaitė. Gryna“ (VDA leidykla; UAB BALTO print). Vilniaus dailės akademijos premija paskirta Martynui Kazimierėnui už knygą Arūnas Kavaliauskas „Visai nesuprantamų reiškinių stebėjimas“ (išleido Arūnas Kavaliauskas, UAB BALTO print).

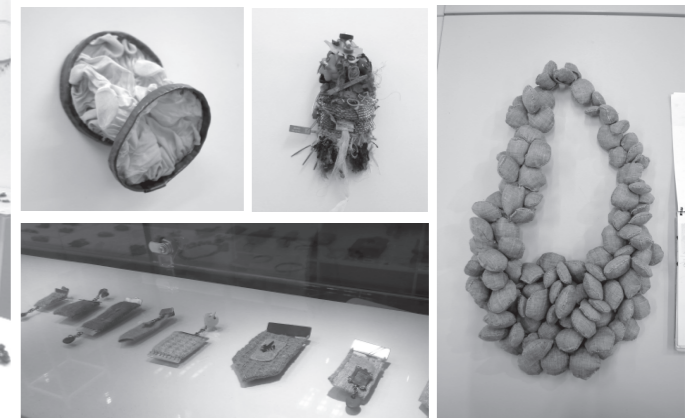
VILNIAUS DAILĖS AKADEMIJA

INFORMACINIS BIULETENIS Nr.2 (255) 2016 VASARIS

„Juvelyrinė tekstilė – tekstilinė juvelyrika“, tai VDA studentų darbų paroda, kuria likau sužavėta ir maloniai nustebinta. Nidos meno kolonija – vieta, kur kūrybiškumas, naujos idėjos ir kūrybinė laisvė liejasi per kraštus. Manau, ne veltui šia vietą savo kūrybinėms dirbtuvėms pasirinko ir VDA Tekstilės katedros dėstytoja Žydrė Ridulytė, VDA Telšių fakulteto Metaloplastikos katedros dėstytoja Laima Kėrienė ir jų studentės. Kartu kurti ir bendradarbiauti susitiko dvejų skirtingų specialybių atstovės – tekstilininkės ir metalo menininkės Guoda Venciūtė, Laura Jankaitytė, Brigita Janulaitytė, Ieva Makauskaitė, Laura Plytnikaitė-Rudžianskienė, Laura Kuncitė, Marija Garnak, Viktorija Zubavičiūtė, Lauryna Kiškytė, Zanė Žukovska, Ieva Sadauskaitė. Šio susitikimo tikslas buvo sukurti tekstiliškai juvelyriskus ir juvelyriskai tekstiliškus objektus-aksesuarus. Tarpdiscipliniškumas atvėrė kūrybai naujų galimybių, lauką eksperimentams ir studentės tai puikiai išnaudojo, parodydamos savo kūrybišką prigimtį. Skirtingų profesijų įgūdžiai, tekstilės ir juvelyrikos estetika, raiškos priemonių arsenalas suteikė galimybę kūrėjoms įvairiapusėms atskleisti savo kūrinių idėjas. Įkvėptos nuostabios Nidos atmosferos, jūros, smėlio menininkės leido sau laisvai kurti, interpretuoti, naudoti neįprastas medžiagas ir nebijoti suklysti. „Didžiulės

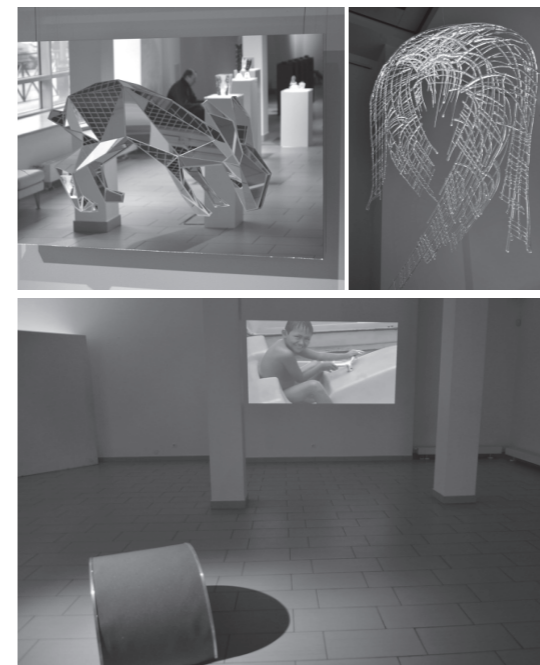
„Juvelyrinė tekstilė – tekstilinė juvelyrika“

kopos, vienu kartu neapėriama smėlio platybė, pajūrio pušų ošimas, bangos ir begaliniai vėjai – visa tai iškyla prieš akis, kai pagalvoju apie praktiką Nidoje“ – prisimena viena iš dalyvių. Tai pasiteisino visais 100 procentų – sukurti darbai nesuvaržyti, įdomūs, intriguojantys ir netikėti. Vieni iš jų yra funkcionalūs papuošalai, kiti tampa tarsi drabužių detalėmis, kurias galima įvairiai transformuoti, interpretuoti ir derinti, dar kiti yra maži objektai, kuriais galima tiesiog grožėtis. Kaip teigia pačios studentės: „Atvažiavusios į praktikas džiaugėmės ir mėgavomės nuostabia mus supančia gamta bei ieškojome inspiracijų būsimiems darbams“. Studentės turėjo puikią galimybę bendradarbiauti su „Jūratės“ manufaktūra-galerija, kurios tam tikri reikalavimai (naudojamas linas, funkcionalumas) atsispindi darbuose. Tačiau puiku, kad naudotos medžiagos (augalai, pajūry rasti daiktai, žalvaris, linas, vilna) nepavertė aksesuarų archajiškais ir kiek nuobodokais – išlaikytas šiuolaikiškumas ir modernumas. Kiekvienas parodoje eksponuojamas aksesuaras – tai tarsi asmeninis studentų pasakojimas – įspūdiškai, patirti jausmai ir emocijos kūrybinių dirbtuvių metu. Nors darbus vienija tema ir išraiškos priemonės – kiekvienas jų labai savitas, jautrus ir išskirtinis.

VDA doktorantė Elzė Sakalinskaitė

Iš „Titaniko“ parodų „KONTEKSTAS“ ir „PER PLAUKĄ“

VILNIAUS DAILĖS AKADEMIJOS KRONIKA

Vasaris

- 2 d. Galerijoje „Argentum“ atidaroma VDA studentų ir dėstytojų eksperimentinės praktikos darbų paroda „Juvelyrinė tekstilė – tekstilinė juvelyrika“
- 4 d. „Titanike“ atidaroma paroda „Per plauką“ (dalyviai: Atactė, Andrius Ivanovas, Beatričė Mockevičiūtė, Džiugas Šukys, Gabrielė Adomaitytė, Jonas Vaitiekūnas, Kęstutis Montvidas, Ona Juciūtė, Rytis Urbanskas, Vykintas Šorys, Valentinas Filipovas, Viktorija Demerell)
- 9 d. „Titanike“ atidaroma VDA Kauno fakulteto Stiklo katedros studentų paroda „Kontekstas“
- 9 d. Galerijoje „Artifex“ atidaroma Onos Grigaitės paroda „Eskizas politiniam trileriui „Mūsų miške nieko naujo“
- 9 d. Užupio meno inkubatoriuje atidaroma VDA Dizaino katedros antro kurso studentų cilinės studijos atkarpos rezultatus pristatanti paroda „9 ½ savaitės“
- 15 d. Galerijoje „Akademija“ atidaroma Agnės Šemberaitės keramikos paroda „Sustabdytas laikas“

VDA leidyklos stendas Vilniaus tarptautinėje knygų mugėje

Šalia Akademijos prasidėjo statybos...

portugalų iliustratore Catarina Sobral, ukrainiečių iliustratoriais ir knygų kūrėjais „Studija Agrafka“ ir lenkų plakatište, iliustruotoja Malgorzata Gurowska

29 d. Aukštųjų studijų fakultete vyksta Algio Mickūno paskaita: „Meno pokalbis: Dimensinės refleksijos ir Don Kichotas“

17 d. Gotikinėje salėje vyksta kun. Edmundo Naujokaičio paskaita „Kaip grožio idėja keičia Vakarų civilizaciją: klasikinė grožio samprata ir jos reikšmė kultūros išlikimui“

18 d. „Titanike“ vyksta Danielio Köhler (Austrija) paskaita „The mercological City“

19 d. „Titanike“ pristatomas albumas „Gitenis Umbrasas“

25–28 d. Vilniaus tarptautinėje knygų mugėje dalyvauja VDA leidykla su savo stendu; Vilniaus fakulteto Grafikos katedra su kūrybinėmis dirbtuvėmis „Krygrišėnai“ ir 7-ąja rinktine Vilniaus tarptautinės dailininko knygos trienalės paroda; pristatoma VDA galerijos „Akademija“ vadovės dr. Ramutės Rachlevičiūtės bei VDA Dailės istorijos ir teorijos katedros vedėjo dr. Helmuto Šabasevičiaus su bendraautoriais sudaryta knyga „Barbora Didžiokienė: mažosios dailininkės prisiminimai. II dalis“; Grafinio dizaino katedros vedėja prof. Aušra Lisauskienė skaito paskaitą „Tipografinis fenomenas: 2014 metų konkurso „50 Books / 50 Covers“ nugalėtojų kolekcija“

25 d. Aukštųjų studijų fakultete vyksta susitikimas su vaikų knygų kūrėjais:

*Dalia Matulaitė***Studijos tęsiasi ... arba, o Fortūna–Ratas sukasi...**

Prof. Juozui Kėdainiui atminti

Atminties orbitoje tebesisuka žodžiai, intonacijos, impulsai, veidai... monologų–dialogų fragmentai iš studijų Vilniaus dailės institute laikų...

Ankstyvas 1964-ųjų pavasaris. Popietė... Studijos langai atverti į ūku žalgančiančius Vilnelės slaitus. Dvylika būsimų dailės pedagogų tapome... Kurso seniūnas Adolfas Stašys kas 45 minutes, žvilgtelėjęs į laikrodį, skelbia: „Dabar, draugai, padarysime pertrauką...“ Po 15-os minučių: „Dabar, draugai, pradėsime darbą...“ Seniūnas – bent dvylika metų vyresnis už bendrakursius, buvęs Rokiškio rajokomo partsekretorius... po metų, kaip ir aš, perėjęs į skulptūrą...

Į studiją užėina Vincentas Gečas, ką tik grįžęs po stažuotės Italijoje ir antrąjį pusmetį paskirtas dėstyti piešimą ir tapybą pirmakursiams. Nustemba, radęs mus drausmingai bedirbančius pustamsėje studijoje:

– Jūs čia?! Jūs nuo manęs nepabėgot?!... Šiitokia Gamta!... Jūs manęs bijot?!

Kartą, išskyręs trijų studentų geriausius piešinius, sako man:

– Šiitokie daviniai! Ką ketini veikti baigusį Dailės institutą?..

Išsigandusi, kad dabar reikia išmintingai kažką pasakyti, pritariu:

– Nežinau... Kur paskirs...

– Kas per valdiškas mąstymas... „Kur paskirs“ ... Kur pati nori!... – rikteli supykęs.

Arba V. Gečo pasergėjimai studentams:

– Nemanykit, kad dirbdami tik privalomus studijinius darbus tapsite menininkais...

Tokiais žodžių kirčiais žadino mūsų savivoką ir savivertę vienas talentingiausių to meto lietuvių tapytojų ir būsimasis VDI rektorius Vincentas Gečas, studijų metais daręs mums didžiulį įspūdį savo drašiu mintijimui ir kūryba.

Kai 1988-ais metais, praėjusi konkursą, pradėjau dėstyti Vilniaus dailės institute (tuoj pat pervadintame Akademija), iš arti regėjau kaip mano kartos „valdžiai prisirpęs“ žvaigždynas „sutrypė su žeme“ ir Rektorių prof. V. Gečą ir mano Mokytoją prof. Juozą Kėdainį... Bet iki įsimintino „Didžiojo sprogi-mo“ dar buvo permainingi 24 metai...

Trečiam kursui skulptūrą ir kompoziciją dėsto katedros vedėjas prof.

Konstatntinas Bogdanas. Dėstyto stilių pavadinčiau labai šiuolaikišku, skatinusiu studentų savarankiškumą. Profesorijų pamatydavome ne dažniau kaip porą kartų per pusmetį: semestro pradžioje, pristatant programą, užduotis ir ankštų rytą prieš peržiūras, užsukdavusį pažiūrėti ką esame nuveikę... Per peržiūras būdavome labai giriami... Profesūros disputų studentai mėgdavo pasiklausyti pasislėpę spintose. Apie įvertinimus pranešdavo katedros sekretorė. Kai uolus grupės seniūnas nucidavo į katedrą ieškoti profesoriaus, šis labai įsižeisdavo:

– Kas per studentai?! Yra studija, yra modelis ir dirbkite!

Tą ir darėme... Profesorius Konstantinas Bogdanas įvardindavo ir tris sektinus pavyzdžius: J. Mikėno „Kregždės“, P. Pikaso „Gerniką“ ir O. Zadkino „Sunaikintą miestą“ Roterdame.

Visuotinė meno istoriją dėstė dailėtyrininkas Jonas Umbrasas, o šriftą ir plastinę anatomiją – Vladas Drėma. Pirmąjį studentai labai mėgo, antrojo reiklumo prisibijoję, bet abu tuo metu buvo stipriausi Vilniaus menų Alma Mater intelektualiniai stulpai.

Ketvirtame kurse skulptūrą ir kompoziciją dėsto prof. Napoleonas Petrusis... Savieiga iš inercijos, gili krizė ir idėjų skurdas... Kompozicijos užduotys kaip ir kasmet – darbo, poilsio ir „laisva“ tema... Profesoriaus skulptūrinės plastikos problemų ratas smulkmeniškai įsakmus: „Čia molio pridėk, čia – atimk...“ Nei studentai pasitiki profesoriumi, nei profesorius – studentais. Pajutau, kad atėjo pavojingas momentas: nepajėgiu susivokti savyje, nevaldau nei piešinio, nei kompozicijos, nesu įvaldžiusi technikos, kuri palengvintų išsiskleisti kūrybinėms galioms. Kūrybinis skurdas nepatenkina, o pakilti į aukštesnį lygį nepajėgiu. Karštligiškai reikėjo apsispręsti – arba mesti dar vieną aukštąją mokyklą, dingti kurioje nors gilioje provincijoje be specialybės, arba... išnykti visiškai...

Lemtingai sutapo keletas iš pirmo žvilgsnio tarsi nesusietų dalykų, lyg škvailas pakeitusių mano savivoką... Pabaigusį ketvirtą kursą, nuo 1967 metų vasaros pradėjau važinėti į Mokslų akademijos ir Etnografijos muziejaus rengiamas kompleksines ekspedicijas po bebaigiančius nutautėti Lietuvos pakraščius: Dieveniškės, Adutiškį, Gervėčius... Pirmą kartą iš arti pamačiau ne tik kaimų senosios kultūros rusenančią gyvastį, ne tik su nuostaba ir susijaudinimu stebėjau tą gausybę jaunų žmonių – Konservatorijos ir Dailės instituto studentus, politechnikumo ir M. K. Čiurlionio meno mokyklos mokinius, pabirusius po kaimų sodybas – paišančius, rašančius, matuojančius, dainas įrašinėjančius – tą kultūrą į save sugeriančius. Suvokiau „realybėje esant“ labai stiprius išminties

žmonės, kultūros politikus ir diplomatus – Norbertą Vėlių, Vaclovą Milių, Česlovą Kudabą, Vytautą Ciplijauską, Veroniką Janulevičiūtę (Povilionienę) – giliai jaučiančius tautos gyvenąjį arealą, kultūros klodus, jų prislopintą neįvardytą energiją ir visa granaingiau laikmečio dramą.

Profesorias J. Kėdainio paraginta jau anksčiau buvau pradėjusi domėtis muziejuose saugomais akmens ir žalvario amžių baltų archeologiniais radiniais. Studijų metais jau buvo vartytas ir kopijuotas stambus M. Gimbutienės leidinys apie archeologiją, tuo metu pirmą kartą į Lietuvą patekęs.

Tačiau didžiausią poveikį mano „sugrįžimui“ į meno studijas ir kūrybą padarė į rankas patekusi 1919 m. Petrograde išleista nedidelė latvių kilmės menotyryninko V. Matvejaus-Markovo knygelė „Iskustvo negrov“. Afrikos skulptūros lyginamoji analizė, erdvės ir tūrių sąveikos dėsniai, aptika „optinių svorių“ sąvoka, europinės skulptūros tyrimuose nevertota terminija, tyrimų metodika – visa tai nulėmė tolesnių mano studijų pobūdį, analitinio–racionalaus mąstymo ir jutiminio–jausminio pradų pusiausvyrą.

Jau minėtose etnografinėse ekspedicijose dar tik pratinau „akį ir ranką“ paįšydama liaudies skulptūrą, medinius ir geležinius kryžius, kaimo architektūrą, kalves, jų įrangą, įrankius, stalių darbo įnagius; o Dailės instituto priešdiplomines

Vytautas Brėdikis

ŽVEJYBA (Natūralus pomėgis)

Iš spaudai rengiamos knygos „TrečiaSTomas“

Pirmieji žvejybos iğūdžiai, arba, kitais žodžiais tariant, žvejybos manijos pradžia pasireiškė dar ankstyvoje vaikystėje ir tiesiogiai siejosi su gamtine aplinka bei gyvenimo būdu. Kadangi mūsų šeima pradžioje neturėjo savos valtios, o įsigijo ją tik vėliau, tai laisvalaikį vaikystėje dažniausiai praleisdavome prie sraunaus Apaščios upelio. Iš natūralaus Kilučių ežero per užmiesčio pievas atitekėjęs, o Biržų mieste, gynybiniais sumetimais 1575 m. (kartu su intaku Agluona) patvenktas upelis, pavirto vaizdingu ir žuvingu tvenkiniu, vadinamu Širvenos ežeru.

Tuomet aukščiau miesto upelio vanduo buvo švarus ir skaidrus, nesusidrumsdavo net po smarkesnio lietaus. Kadangi jo dugne buvo daug įvairaus dydžio akmenų ir žvyro, tai sudarė geras sąlygas pasislėpti vėžiams ir įvairioms žuvmis. Ten ir prasidėjo mano mažų žuvyčių (rainių, šlyžių ir kt.), o po to ir vėžių, gaudymas plikomis rankomis po akmenimis ir po pakrantės velėnomis. Tokio įspūdingo dydžio vėžių, kaip jaunystėje pagautų Apaščioje, niekur kitur nesu nei matęs, nei sugavęs!

Tuomet aukščiau miesto upelio vanduo buvo švarus ir skaidrus, nesusidrumsdavo net po smarkesnio lietaus. Kadangi jo dugne buvo daug įvairaus dydžio akmenų ir žvyro, tai sudarė geras sąlygas pasislėpti vėžiams ir įvairioms žuvmis. Ten ir prasidėjo mano mažų žuvyčių (rainių, šlyžių ir kt.), o po to ir vėžių, gaudymas plikomis rankomis po akmenimis ir po pakrantės velėnomis. Tokio įspūdingo dydžio vėžių, kaip jaunystėje pagautų Apaščioje, niekur kitur nesu nei matęs, nei sugavęs!

Dažnai prisimenu efektingą ešerių žvejybą meškerėmis iš valtios prie plaukiojimo baseino medinių polių Širvenos ežere. Karo metais taip pat teko gaudyti vėgėlės rankomis po akmenimis prie Astravo parko apgriuvusios krantinės, o žiemą ant pirmojo ledo „žvejoti su kūvaldomis“...

Studijų metu, per vasaros atostogas, plaukdamas laiveliu per ežerą paskui save temdavau prie valo pririštą blizgę – velkiaudavau (vieną dieną, kada gerai kibo, sugavau net 32 žuvis per tris valandas). Spiningu pradėjau žvejoti tik baigęs studijas.

Vaikystės ir jaunystės metais įgytas įprotis laisvalaikį leisti natūralioje gamtinėje aplinkoje išliko visam gyvenimui. Dažnai prisimenu įvairius įvykius, susijusius su žvejyba ir klajonėmis gamtoje, atradimus ir praradimus, juokingus ir kartais ne visai linksmus nutikimus; taip pat įgytą patirtį ir sugebėjimą prisitaikyti prie ne visada palankių būties sąlygų natūralioje gamtoje.

Žvejygot nepaprastai svarbios yra įvairios pagalbinės priemonės, kurių mano vaikystės ir jaunystės metais visuomet trūko. Standartiniai žvejybai skirti įrankiai ir būties gamtinėje aplinkoje priemonės, kuriomis teko naudotis, dažniausiai nebuvo pritaikytos ir patogios individualiam vartotojimui, todėl reikėdavo jas nuolatos tobulinti ir pritaikyti savo poreikiams. Tokiais atvejais tekdavo būti vartotoju, projektuotoju ir gamintoju viename asmenyje. Taip, pasitelkus kūrybinę vaizduotę, buvo „prijaukinti“ nauji ir seni žvejybos įrankiai, o taip pat dar papildomai suprojektuoti ir pasigaminti nauji originalūs daiktai, skirti asmeniniam naudojimui. Man tai buvo savaiame suprantamas, dar vaikystėje nuolat praktikuotas, įprastas užsiėmimas.

Baigęs studijas ir pradėjęs dirbti projektavimo institute, sutikau ten bendraminčių, su kuriais po to daug metų kartu vykdavome į gamtą, daugiausia prie Aukštaitijos upelių ir ežerų, kur laisvadienius praleisdavome žvejojami. Ilgainiui mums tapo nerašyta tradicija savaitgaliais ir per šventes išvažiuoti ATSI-GAUTI iš miesto į natūralią gamtinę aplinką. Žvejyboje patirtas teigiamas emocijas net

praktikos metu apvažiavusi Šiauliu, Telšiu, Kauno muziejus, aptikau giją, vedančią lietuvių senosios kultūros bendrųjų plastinės kalbos dėsnų pažinimo ir savo kūrybos kelio link...

Piešdama geležinius kryžius ar stebėdama Vilniaus šv. Onos ir šv. Jonų bažnyčių fasadus, majų piramidės–kalendorius (Čičen Ica, Meksika), Afrikos ar Tolimųjų Rytų skulptūras, kai saulės šviesa pradeda groti linijų paralelėmis, kintančio tankio vertikalėmis, horizontalėmis, jas kertančiais lankais, gali patirti, kad tarp jų esanti uždara erdvė ima pulsuoti, veržtis, kilti į laisvają didžiąją erdvę... O didžioji Erdvė gaubdama linijų, siluetų, tūrių telkinius – žmogiškąją energiją pakrautus optinius pulsarus, tarsi okeanas srūva į pastarųjų gelmę, maitindama, girydama žmogiškąjį tvarinį kosmine šviesos energija arba jį griaudama, ardydama, gniuždydama... Tarsi regėtum vykstant begalinį žemės žmogaus „buvimo kosmose“, erdvinio meno gyvybės, meno galių ir meno gelmių paslapties alsavimą...

Dabar, retkarčiais peržiūrų metu žvilgtelėjusi į Skulptūros katedros studijų švariai iššluotas grindis, pagalvoju: „O kokiais žodžiais aukštajai kūrybai paakina žiopiukus pirmakursius šiandienos VDA profesūra...“

vadindavome prigijusia mūsų aplinkoje metafora: ŽVEJYBA, TAI SEKSAS visą dieną, SU PIETŲ PERTRAUKA?! Tai tarsi buvo išganinga sąlyginė kompensacija už mieste patirtus negatyvius išgyvenimus...

VILNELĖ

Prisimenu, kada pirmą kartą, prieš Gegužės pirmosios šventes 1957 metais, susitarėm su Juozu (Juozas Šileika) per šventes nuvažiuoti pažvejoti Vilnelėje prie „Pučkarnės“. Po metų šį žygį vėl pakartojome. Tai ir buvo kykiškai naujas vaikystėje išgyventos žvejybos manijos atgimimo etapas! Po to su Juozu ir Mečka (Mečislavas Urbelis) žiemą pradėjome sistemingai žvejoti ešerius ant blizgučių Uosininkų ir Tabariškių užtvankose, o pavasarį – lydekas duobėje už Uosininkų užtvankos su meškerėmis, masalui naudodami su užuolaida pagautas raines. Juozas ten pagavo ir pirmąjį kiršlį, tuomet dar mums nematytą, egzotišką žuvį...

Vėliau – neužmirštami ir įspūdingi šeštadienio vakarai iki vėlumos praleisti prie Vilnelės, gaudant vėžius su Mečislavu Urbeliu ir Gediminu Valiuškiu. Po to išradingos, į visas puses iš bendros kruvos rėpliojančių vėžių dalybos automobilio žibintų apšviestoje pievoje – „kas prisirinks daugiau ir didesnių“. Mečka skaičiuodavo: viens, du, trys..., vis didėjančių tempu ir kiekvienas dėdamo vėžį į savo krepšį. Laimėdavo tas, kuris griebdavo vėžį už žnyplių, o ne mandagiai už nugarėlės. Vieną sekmadienį, valgant jau išvirtus vėžius, visų nuostabai iš miegamojo pro praviras duris atropojo dar vienas...

MERKYS

Išimintinas pirmas plaukimas pripučiamomis valtėmis Merkio upe su Mečislavu Urbeliu (Mečka) ir Eduardu Kurilavičium (Edzka). Iš vakaro sutarę, kad susitinkame autobusu stotyje, mes su Mečka taip ir padarėme, o nesulaukę Edzkos, išvažiavome autobusu į Varėną be jo. Atvykę į vietą ir prie Merkio pradėję ruošti valtis, nelaukta išgirdome išlipusio iš pakelvingo sunkvežimio ir prie upės skubančio Edzkos burnojimą. Beliko tik (jau pilnai komandai) pasigauti masalui karkvabalių, prisipūsti valtis, susivarkyti įrangą ir pradėti kelionę. Kadangi mums su Mečka žvejyba plaukiant valtimi buvo naujiena, tai orientavomės į autoritingiausią šios srities specialistą, tai yra patyrusį mokytoją Edzką ir stebėjome viską, ką jis daro...

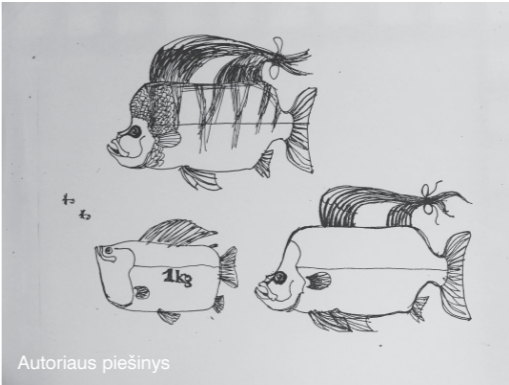
Edzka pradėti kelionę nebuvo taip paprasta, nes jis kažkur pametė abu valties ventilius ir pripučiamą ratą – sėdyne, todėl iš karklo šakos pasigaminamo kuolą valčiai užkimšti (vieną atsarginį savo valties ventilių buvau jam davęs), o vietoje sėdynės į laivą įsimetė juodalksnio šakų.

Stebint iš šalies, valtyje tarp lapų gulintį sutvėrimą išsidraikiusiais ilgais plaukais, su meškere dešinėje rankoje ir „irkluku“ kairėje, galėjo pasirodyti

KLAIKIAI JUOKINGAS ir mažai kam suprantamas vaizdelis. Viena pusė valtios buvo normaliai išsipūtusi, o kita užkišta kuolu pusiau pripūsta ir supliuškus. Norėdamas išlaikyti balansą Edzka vieną koją įmerkėdavo į vandenį ir vis sustodavo papildomai pripūsti oro, kad valtis neprisimėtų vandens.

Diena visiems trims pasitaikė nesėkminga ir vakare teko valgyti „žuviene“, išvirtą iš lašinių ir rūgštynių su „prieskoniais“ iš Edzkos kišenės. Tačiau kitą dieną, po lietaus, Edzka prie Perlejos pademonstravo parodomąją šapalų žvejybą – gražu buvo žiūrėti...!!! Tai padarė pradžią labai aktyviai ir emociškai žvejybai plaukiant valtimi...

(bus daugiau)

Autoriaus piešinys